

Dat deden ze verleden najaar ook, maar het heeft ze niet belet, in het voorjaar weer krachtig op te schieten en rijk te bloeien.

Op de hogere gronden gaan jonge berkjes verwelken en laten kardinaalsmutsjes veel wit verbleekte bladeren vallen.

JAC. P. TH.

VOGELS IN DE DUINSTREEK

Al in 1942 en 1943, mogelijk zelfs eerder, broedde er een paar boomvalken in de gemeente Bloemendaal en ook dit jaar verschenen de vogels op de oude broedplaats. Ze komen vrij laat aan, waarschijnlijk niet voor Mei, de vroegste datums zijn 10 Mei 1942 en 11 Mei 1944, terwijl de familie, waarvan de jongen altijd goed uit zijn gevlogen, in de eerste week van October weer vertrekt; dat is anderhalve maand na het uitvliegen.

Het broedterrein is begroeid met mooi gemengd loofbos waartussen veel oude dennen en sparren staan, terwijl er ook een flink stuk moeras, begroeid met riet en wilgen bij hoort, waarin veel zangvogeltjes broeden. Intussen schijnt dit niet het jachtterrein te zijn, maar gaan de vogels verder weg op jacht. Naar de resten te oordelen worden er nogal veel vogels, hoofdzakelijk mussen, gevangen; twee maal zagen wij hem met een muis vliegen, terwijl de braakballen veel resten van insecten bevatten: poten, chitinehuidjes van vliegen, dekschilden en vooral veel kaakjes van kevers.

De vorige jaren heb ik het nest niet gevonden, maar waarschijnlijk gebruikten ze hetzelfde nest als dit jaar, in de kroon van een oude den. Kwam er een vogel met prooi thuis, dan riep hij soms al op een afstand van een meter of vijftig luid „kikikikikiki”; een geluid dat de uitgevlogen jongen ook maken, en dat de oude vogels ook al voor ze broeden laten horen.

Het schijnt geen moeite te kosten de jongen voldoende voedsel te brengen want uren lang, tot vervelens toe, kon er soms een oude vogel op een dode tak in de zon zitten; zo zagen we hem op 3 Augustus ruim 2½ uur zitten en op 7 Augustus 1½ uur, waarna we weg moesten omdat ons geduld ten einde was. Al die tijd deed de vogel niets dan zich wat in de veren pikken en eens echt op zijn gemak om zich heen kijken; hierbij nam hij helemaal geen notitie van mensen, die verder dan een meter of dertig van hem vandaan bleven, maar als we te dicht bij kwamen dook hij omlaag, maakte snel een paar zwenkingen en verdween tussen de bomen. Het overkwam ons nogal dikwijls, dat we hem zo weg zagen vliegen, want als wij hem niet neer hadden zien strijken was het moeilijk hem te ontdekken en dan zagen we hem niet voor hij weer weg vloog, van een plaats waar wij hem niet hadden verwacht.

Het was opvallend hoeveel duiven van alle soorten, houtduiven, kleine bosduiven en tortels er aldoor bij het nest zaten en er hun eigen nesten maakten, ze schenen de valk op te zoeken en te profiteren van de veiligheid die hij gaf, want de valk hield de omgeving van zijn horst goed vrij van rovers; vooral op kraaien zagen we hem soms hevig stoten.

De valken worden pas echt interessant na het uitvliegen der jongen, wanneer er soms vijf tegelijk in de lucht te zien zijn en wanneer er in elke den een kan zitten roepen. De ouden zowel als de jongen houden er vaste zitplaatsen op na, in de dode toppen van de dennen en daaronder liggen dan de braakballen en soms een paar geplukte vogeltjes zonder, of met los er naast liggende koppen.

Met mooi weer konden wij dan nog dikwijls het prachtige schroeven bewonderen, waarbij de vogels zo hoog konden gaan dat ze nauwelijks meer zichtbaar waren.

Op maar een paar honderd meter afstand van de boomvalk heeft waarschijnlijk een sperwer gebroed.

Al een paar dagen hadden wij een gerekt „kieuw kieuw” gehoord, voor wij 5 Augustus ontdekten dat dit vreemde geluid van sperwers afkomstig was, maar toen wij het eenmaal wisten kostte het geen moeite sperwers te zien te krijgen; gingen wij met niet al te opvallende kleding onder een groepje dennen zitten, dan duurde het niet lang of er streken er een paar in de dennen neer.

Het waren er vijf, waarbij duidelijk een volwassen mannetje en jongen met minder mooie staart en bruinig van kleur. Vooral 's morgens waren de vogels heel actief, dan speelden ze en lieten niet op mensen; soms joegen ze in razende vaart alle vijf achter elkaar aan onder het uiten van de vreemdste piepgeluiden, die deden denken aan het geluid van een roestig zonnenscherm dat op wordt gehaald.

Het was helemaal niet nodig dat wij ons goed verborgen want de sperwers schenen alleen op „beweging” en niet op „mensen” te reageren, want een minuut nadat hij, geschrokken van een te plotselinge beweging, weg was gevlogen, kon er weer een op dezelfde plaats neerstrijken.

Dat wij de sperwers pas zo laat opmerkten, toen de jongen al uit waren gevlogen komt natuurlijk door de verborgen leefwijze in de broedtijd. Tot half April hadden wij er hier geregeld een zien jagen, maar na die tijd hadden wij een paar maanden niets van sperwers gemerkt.

Het terrein, waar de vogels broeden heeft een oppervlakte van 18 ha, maar niet meer dan ruim de helft ervan is voor vogels bewoonbaar; in een stuk van 10 ha zijn dus op het ogenblik: vijf

sperwers, vijf boomvalken, enige bosuilen en soms nog een torenvalk, zodat het niet te verbazen is, dat de grond overal vol met veren en dode vogels en muizen ligt.

Natuurlijk wordt het terrein nu streng bewaakt, zodat de vogels er waarschijnlijk veilig kunnen blijven broeden.

G. v. D. POLDER.

G. MEES.

Bloemendaal, Aug. '44.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN

Bloedzuigers. In ons watertrijke landje schijnt slechts een beperkt aantal natuurliefhebbers voor te komen, die hun interesse bij de in meren, slooten en plassen levende fauna wenschen te bepalen. Dit terrein biedt in Nederland juist daarom nog vele mogelijkheden.

Eenigen tijd geleden vestigden wij in dit blad (1 Mei 1944) de aandacht op een in het water levende diergroep, welke de volle belangstelling van de lezers verdient, doch deze slechts matig schijnt te hebben; nl. de Bloedzuigers. Het is opvallend, dat niemand in staat bleek een medicinale bloedzuiger in ons land te vangen en aan ons op te zenden.

Dat er echter nog wel iets gepresteerd kan worden bewees ons een vondst van een Schildpadbloedzuiger (*Haementeria costata*), gevonden in Botshol bij Vinkeveen op 11 Juni 1944 door den heer H. F. van der Lee.

Dit dier is het eerste exemplaar, dat in ons land werd gevangen; het is slechts van enkele plaatsen in Noord-Duitschland bekend doch komt in Oostelijk en Zuidelijk Europa veelvuldiger voor.

De schildpadbloedzuiger zuigt ook bij den mensch bloed en het is niet uitgesloten dat vogels als gastheeren dienst doen. Het in Nederland gevangen dier werd op het ei van een Roerdomp aangetroffen; vogelliefhebbers kunnen misschien en passant eens wat opletten.

De naam schildpadbloedzuiger heeft men gegeven omdat hij in Z. Europa regelmatig op de moerasschildpad is gevonden. In het noordelijker deel van het continent zijn deze schildpadden echter zoo zeldzaam, dat het vrij zeker is, dat de bloedzuiger zijn voedsel bij andere gastheeren verkrijgt.

Een soort, die veel gelijkenis, wat vorm, grootte en teekening betreft, met den schildpadbloedzuiger vertoont is de in ons land zeer algemeen voorkomende *Glossiphonia complanata*. Toch is de schildpadbloedzuiger hiervan te onderscheiden door een gele lengte-streep, die over het midden van den rug loopt en onderbroken is door 3 tot 4 bruine vlekken, verder bezit het dier 2 groote dichtbijeen-staande oogen. (*Glossiphonia complanata* heeft 6 oogen.)

Wie zendt ons een tweede exemplaar of andere meer algemeene bloedzuigersoorten?

Wij houden ons voor alles wat deze dieren betreft aanbevolen.

Het materiaal kan zoowel levend als in alcohol of 4% formaline geconserveerd, worden opgezonden aan het Zoölogisch Museum, Plantage Middenlaan 53, Amsterdam.

Dr. H. ENGEL en Th. DRESSCHER.

Julikevers. In de Santpoortse duinen is de Julikever vrij algemeen dit jaar en ook in 1943 klonk overal het zware brommen. Daar de duinen haast nergens meer toegankelijk zijn en de kevers pas vrij laat en met mooi weer te voorschijn komen, is het niet uit te maken of die toename plaatselijk is.

Uit de Betuwe. Tijdens mijn verblijf te Kerk-Avezaath bij Tiel klaagde mijn gastheer over schade aangericht door steenuilen, volgens hem „de ellendigste krenge die er zijn”. In een nest in een holle appelboom werden wel veertig kuikens gevonden, een dikke laag waarop de verzadigde jonge steenuilen zaten, terwijl de ouden er steeds nieuwe kuikens in gooiden.

De bosuilen die er in de tuin zitten zijn veel minder schadelijk, in hun braakballen vond ik alleen de overblijfselen van woelmuizen, spitsmuizen, vleermuizen en mussen.

Aan de verschillende gebouwen van de boerderij waren meer dan 60 nesten van huiszwaluwen, de grootste kolonie die ik ken. Er zijn speciale bloempotten voor ze opgehangen waarvan er echter maar twee bewoond waren, wel werden de potten gewaardeerd als steun onder het nest.

Tussen de gerst stonden veel spiegelklokjes (aan één plant telde ik 120 open bloemen) en ook kleine leeuwenbek, rode ogenstroost, akkerviooltjes en hoenderbeet.

Het zaaien van klaver is in dit deel van de Betuwe vrijwel onmogelijk door de vele klaverreters (*Orobancha minor*) die er dan opkomen; ze verschijnen pas als er al een keer is gemaaid, maar dan komen er ook meer klaverreters dan klaver.

Santpoort, 30 Juli '44.

G. F. MEES.

Koninginnepage. Hierbij nog enkele waarnemingen over de voedselplant van de koninginpage uit het Wageningsche Arboretum. Uit de Schermbloemigen die zij dit jaar tot haar beschikking had, werd uitgekozen: gewone gekweekte worteltjes, venkel en dille kervel (*Conium maculatum*). Verder kwam ze op een tweetal plaatsen in het Arboretum voor op Ruta graveo-